

VIRKSOMHETSREGNSKAP 2010 VIRKSOMHETSPLAN 2011

INNHold

S 1	Rapport fra daglig leder	S 12	Et brudd med tradisjonen
S 8	Saksstatistikk	S 12	Saker etter opprinnelsesland
S 10	Innvilget opphold i Norge	S 13	Kalender 2010
S 10	Kommentar til statistikken	S 14	Utkast til kalender 2011

RAPPORT FRA DAGLIG LEDER

2010 har vært et katastrofeår for flyktninger, asylsøkere og deres familier. Den nye Utlendingsloven og forskriften er én ting. Kombinert med regjeringens og forvaltningens program for kontroll, utrenskning, utvisning og massedeportasjon, overgår Norge tidligere tiders hygieniske programmer. 2010 har derved samtidig vært et katastrofeår for menneskerettighetene i Norge. I dette bildet er Rådgivningsgruppa blitt den kuriositeten det er å være den eneste som går i takt.

Vi har nemlig enda i oss den tanken og takten at helse- og sosialtjenestene har de beste modellene for å hjelpe mennesker som ber om hjelp og beskyttelse; med tilpasning og trening og program for rehabilitering og replassering av displaserte og stressede mennesker. Domstolen og det domstollignende er i så måte en dårlig modell. Man hjelper ikke en asylsøker ved å anklage og dømme henne, eller ham. Det er som å sende benbrudd til rettssalen for behandling og ikke til legevakt og sykehus. Enda mer forfeilet er å bruke krigsmakten som modell. Forsvarets legitimitet beror på at man kan definere en fiende. Et forsvar i vekst forutsetter et fiendebilde i vekst. Krigen mot terror. Kampen mot asylinnvandringen. Schengen, Dublin, Frontex, SIS og Eurodac, osv. Det er moderne forsvarsallianser, tilpasset å kartlegge og bekjempe invasjonen av asylsøkere.

Rådgivningsgruppa arbeider videre med de samme problemstillingene som for ett år siden. For enkelthets skyld velger jeg derfor å bygge på teksten fra fjorårets rapport.

Rådgivningsgruppa i Trondheim er en liten menneskerettighetsorganisasjon som arbeider spesielt med rettighetene til flyktninger og asylsøkere. Vi er en medlemsorganisasjon. Våre tjenester er medlemstjenester. Det er et tjenestetilbud vi mener medlemmene er berettiget til. Derfor er tjenestene gratis. Men vi ber hvert enkelt medlem om å betale 200 kr i året i medlemskontingent.

Tjenestene som en rettighet:

- Det har vært et prinsipp i Rådgivningsgruppa at ingen som søker våre tjenester skal bli avvist. Vi har ikke reklamert for virksomheten. Fordi vellykket reklame ville bety at vi måtte lukke virksomheten. Likevel - i 2009 skjedde det dramatiske. Etter 4 år med litt over 200 nye saker hvert år, tok det i januar 2009 av med 31 nye saker på én måned. Det ble for mye. Ut over våren var det bare én konklusjon, å melde til styret at tilbudet måtte lukkes. Det betyr ikke at antall henvendelser er blitt mindre. Tvert i mot. Det er tragisk, og tidkrevende, å måtte avvise 1 – 2 – 3 opp til 5 nye saker hver dag. Samtidig erfarer vi at mange enkeltmennesker og enkeltsaker krever tettere oppfølging og større oppmerksomhet. Det er som en lammelse. Fordi behovet stiger, blir mindre gjort.
- Det er regnet som god advokatetikk, før advokaten tar penger av en klient for å føre en sak, å vurdere sjansene for å vinne fram. Rådgivningsgruppa orienterer også våre medlemmer om praksisen vi møter og hvor små sjanser den gir. Men vi holder på vår referanse til menneskerett og menneskeverd, som i prinsippet er umistelige størrelser. Derfor satser vi på å gjøre innsats i forhold til hva vi etter menneskerettighetene mener er rett, og ikke etter hva som er sjansene etter asylforvaltningens for tiden gjeldende praksis. Denne har nemlig en tendens til å bevege seg bort, langt bort fra og ut av takt og kontakt med ideene om menneskeverd og likeverd.

Jeg har omtalt meg som barfotarbeider i menneskerettigheter. Jeg ønsker med det å poengtere et alvorlig og kritisk faktum. Menneskerettighetsarbeideren er ikke definert. Det finnes ingen allmennpraksis i menneskerettigheter. Det finnes ikke krav til utdanning og sertifisering av allmennpraktikeren. Det finnes ikke stillingshjemmel, instruks og lønn. En by som Trondheim har ikke en egen menneskerettighetstjeneste. Det finnes ikke rutiner og standarder for å beskrive individets menneskerettighetssituasjon eller menneskerettighetsprofil og utvikling av denne over tid. Det finnes ikke maler for å beskrive krenkelser av enkeltindividets menneskeverd og menneskerettigheter og gradering av alvoret i disse. Det finnes ikke strategier for forebygging av krenkelser.

Menneskerettigheter har faglig fått sin plassering som et juridisk fag med anvendelse av den dømmende makts tankegang og metode. Etter mitt syn og erfaring en feilplassering. Nærmere burde være medisins tankegang med å gjøre anamnese og stille diagnose, og eventuelt iverksette behandling og forebygging.

Én grunn til å tenke helse- og sosialfag er at medisin og menneskerettigheter ikke bare er paralleller i tanke, men overlapper hverandre. Det gjelder det spekteret av smerte og lidelser som mennesker påfører hverandre med hensikt. Det gjelder bruken av begrep som tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Det gjelder bevisstheten om og samvittigheten for at ved alvorlige krenkelser av menneskeverd og menneskerettigheter påføres smerte og lidelse. Dette er ikke mer komplisert enn den bevisstheten en hver av oss har om at å ta fra et menneske retten til arbeid, retten til tanke, tro og samvittighet, retten til privatliv, retten til familie osv, ikke bare oppleves som krenkende og fornedrende, men kan påføre både smerte og alvorlige lidelser. Smerten og lidelsens alvor er en indikator, eventuelt et mål for krenkelsens alvor.

Noe av det Rådgivningsgruppa de siste årene har arbeidet mer systematisk med, er:

- å kunne kartlegge den enkeltes oppfatning av sin egen menneskerettighetssituasjon til forskjellige tider, altså å gjøre en menneskerettslig anamnese,
- og å kunne se hvordan ulike krenkelser gir seg utslag i mental, medisinsk og fysisk helse.

I 2006 leverte vi rapporten UDI-arkipelet, som er en undersøkelse av sammenhenger mellom menneskerettigheter og mental helse. Rapporten ble utarbeidet i samarbeid med 3 asylsøkende leger på Heimdal asylmottak.

I etterkant av rapporten har vi gjort våre første henvendelser til helsemyndighetene om asylsøkeriltværelsen som et helseproblem. Dette er ikke ukontroversielt. Det dreier seg om viten norske myndigheter i forhold til sin agenda har og anvender systematisk – ikke for å beskytte mot den slags, men for å bruke i samsvar med prinsippet om innvandringspolitiske hensyn, innvandringspolitiske og allmennpreventive tiltak for advare, true og tvinge. Jf siste valgkamp hvor de rødgrønne og de borgerlige var samstemte i løfter om nye skremmende tiltak for å stoppe tilstrømmingen av asylsøkere. Jf. siste årets massedepotasjonsprogram.

Vi har i vår kontakt og samarbeid med lengeværende asylsøkere fått mange tilbakemeldinger om at asylsøkeriltværelsen kan oppleves som tortur. I 2002 tok Gro Hillestad Thune initiativ til hva som ble en undersøkelse og utredning om hvor vidt lang tid i mottak var i konflikt med EMK 3, det vil si den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonens artikkel om tortur. Utlendingsdirektoratet satte ned et utvalg som etter fattig evne gjorde en utredning som konkluderte med at det måtte være en grense. Hvorpå kommunalministeren grep inn og varslet at ingen skulle kunne få oppholdstillatelse bare ved å være lenge nok. Hun fulgte opp ved å innføre nye innvandringspolitiske tiltak, mellom disse bortfall av norskundervisning og bortfall av botilbud. Som et ekstra signal om ikke å prøve seg, startet iverksettelsen av tiltakene med å sende lederen for "*Uretturnerbare asylsøkere i Norge*" forhåndsvarsel om utvisning.

I 2010, 8 år etter, har det startet en ny kampanje for de ureturnerbare/lengeværende/papirløse flyktningene. Se '*papirlose.no*'. Denne kampanjen har Rådgivningsgruppa sluttet seg til, som én av snart 30 organisasjoner.

Rådgivningsgruppas undersøkelser er ikke ukontroversielle. Vi erfarer at vi ved å arbeide med begrepene og ta dem til analyse og anvendelse i forhold til norsk forvaltning og norsk politikk, rører ved et dogme og et tabu:

- Dogmet er at menneskerettighetene er ivaretatt i Norge.
- Tabuet er å ta menneskerettighetene i bruk som analyseredskap og å konfrontere krenkelsene.

Vi erfarte fort det selvfølgelig, at kvinner utsettes for andre krenkelser enn menn. Spørreinstrumentene vi brukte i undersøkelsen om UDI-arkipelet, fanget ikke opp kjønnsforfølgelse. I det videre arbeidet ble dannet *Snøballkvinnene – organisasjon for kjønnsforfulgte kvinner*. Samtidig har kjønnsforfølgelse av kvinner vært et gjennomgående tema i konferanseprogrammet vårt. Etter hvert har dermed utkrystallisert seg prosjektet "*Kvinner og jenter, menneskerettigheter og mental, medisinsk og fysisk helse*". Nye spørreinstrumenter ble tatt i bruk. I løpet av 2009 kunne vi levere de første rapportene.

Den første rapporten ble lagt fram på Torg for Likeverd i juni 2009. Jeg kalte den **ALLTID REDD**. Den summerte opp 13 strukturerte intervjuer med jenter fra Etiopia og Eritrea. Den andre rapporten ble lagt fram på konferansen om yringsfrihet i august 2009. Jeg kalte den ***I don't want to talk about it***. Den summerte opp 13 strukturerte intervjuer med jenter fra 10 forskjellige land i 3 forskjellige verdensdeler. Den tredje rapporten, ***Er sliten av uvissheten, alle begrensningene***, ble lagt fram på Torg for likeverd 17.06.10. Den oppsummerte 13 strukturerte intervjuer med jenter fra 8 forskjellige land i 3 verdensdeler.

Intervjuene er gjort for den fjerde rapporten. Jeg håper å kunne legge den fram under Snøballkvinneuka i mars.

Det dreier seg om undersøkelser, utredninger og rapporter som våre myndigheter ikke har ønsket og ikke har bestilt. Rapportene er gjennom fylkesmannen overlevert norske styresmakter. Så langt har vi ikke fått noen tilbakemelding. Vi gjør med våre rapporter fortvilte forsøk på å varsle. Formelt er det en ønsket funksjon. Men det er formelt. Vi opplever å bli blokkert av et svært så virksomt varselvern – taushet.

De strukturerte intervjuene og rapportene blir sendt inn som saksdokumenter i forbindelse med jentenes asylsaker. Etter hvert som Utlendingsnemnda slo fast at intervjuene og rapportene ikke inneholdt noe nytt og henviste til tidligere begrunnelser, klaget vi til Sivilombudsmannen med det samme materialet. Sivilombudsmannen fant intet å kritisere Utlendingsnemnda for.

Parallelt med nevnte rapporter skrev leder av Snøballkvinnene, Rabia Sadiq Khan rapport fra Heimdal asylmottak, som inneholder case studies fra hennes tid som asylsøker og helsekontakt på mottaket.

I løpet av 2009 hadde jeg gleden av samarbeid med **Barnestemmene**, som er en gruppe flerkulturelle familier med barn som risikerer å bli fratatt den ene av foreldrene sine, og som kjemper for disse barnas rettigheter. Den nye Utlendingsloven stiller i § 70 et krav til forholdsmessighet:

En utlending kan ikke utvises dersom det i betraktning av forholdets alvor og utlendingens tilknytning til riket vil være et uforholdsmessig tiltak overfor utlendingen selv eller de nærmeste familiemedlemmene. I saker som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Dette har vært et hovedpoeng: At overgrepet det er mot et barn å bli frarøvet sin pappa eller mamma, er udelt mye alvorligere enn overgrepet denne har gjort mot Norge ved i en periode å ha vært uten lovlig opphold. Overgrepet mot barnet vil være reelt. Overgrepet mot Norge er formelt.

Høsten 2010 er **Barnestemmene** gjenoppstått, med en viss medieoppmerksomhet og med en høring 10.12.10 som foreløpige hovedbegivenheter. Rapport fra høringen overleveres Fylkesmannen den 14.01.11.

Det er ikke første gang Rådgivningsgruppa har engasjert seg i barns rettigheter i forhold til Utlendingsforvaltningen. Vi leverte i 1999 en rapport: **"Spillet om barna – barn som søker asyl sammen med sine foreldre."** basert på en høring og en rettssak for Oslo byrett.

Barnestemmenes engasjement er for oss en anledning til å fornye vårt eget engasjement i barnesaker og på en bred basis.

Personlig opplever jeg **Barnestemmene** som en gruppe usedvanlig sterke mennesker, noe som gjør at urettferdigheten, dramatikken og fortvilelsen blir tydelig. Vi må imidlertid også være oppmerksomme på de mange som ikke er så sterke og gir etter for presset og lar familien oppløse, uten at dramatikken blir synlig. **Barnestemmene** er med andre ord den synlige toppen av et isfjell. Konvensjonen om Sivile og Politiske Rettigheter, art 23 sier:

1. *Familien er den naturlige og grunnleggende samfunnsenhet, og har krav på beskyttelse av samfunnet og staten.*
2. *Menn og kvinner i gifteferdig alder har rett til å stifte ekteskap og danne familie.*
3. *Intet ekteskap må inngås uten de fremtidige ektefellers frie samtykke.*

Vi observerer et i forhold til menneskerettighetene betenkelig fenomen, familiedannelser som ikke får beskyttelse, men tvert imot blir bekjempet av samfunnet og staten. Av innvandringspolitiske hensyn.

I 2009 startet arbeidet med å utrede situasjonen for en annen utsatt gruppe, funksjonshemmede asylsøkere. Det resulterte i en rapport vi kalte **Funksjonshemninger og menneskerettigheter**. Dette er en samling av case studies med refleksjoner. Denne ble lagt fram på konferanse om frihet fra frykt og nød i oktober 2009. Vi har videre forsøkt å anvende rapporten som saksdokument i enkeltsaker, men uten at den så langt er funnet verdt å ta hensyn til.

Kvinner, barn, funksjonshemmede. Tradisjonelt svake grupper som det er høvisk tradisjon for både å verdsette og å ta spesielle hensyn til. I dette arbeidet opplever jeg imidlertid å møte gjenskinn av en annen og tarvelig tradisjon, forakten for det svake. Det er mulig dette ikke er bevisst forakt i det utøvende ledd. Menneskeverd, likeverd og drøfting av likeverd ser ut til å ligge utenfor forvaltningens rutiner å forholde seg til. Noe som imidlertid da er et alvorlig spørsmål, er i hvilken grad manglende bevissthet skal fritas for ansvar.

Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda markerer ofte at vurderingene deres er fremtidsrettet. Spørsmålet er ikke den forfølgelsen asylsøkeren har erfart, men den han eller hun risikerer ved retur. Når det gjelder fremtidsrettet vurdering, pleier vi på vår side ofte å referere til torturkonvensjonens artikkel 3.2, som gir en anvisning om hvordan fremtiden skal vurderes. Det er sjelden forvaltningen følger denne:

For the purpose of determining whether there are such grounds, the competent authorities shall take into account all relevant considerations including, where applicable, the existence in the State concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights.

Våren 2008 gjorde vi i et samarbeid med asylsøkere fra Iran et forsøk på å snu våre instrumenter, fra den krenkede mot krenkeren. For å vurdere risiko for forfølgelse, er det, jf siterte, viktig å se om det er et gjennomført mønster for alvorlige, flagrante eller omfattende krenkelser av menneskerettighetene. Iran viste seg å være et sørgelig godt eksempel. Khomeini selv tegnet det statlige og hellige hovedmønsteret da han var i eksil i Kerbala. De barbariske strukturene ble bygd opp helt i samsvar. Grovt krenkende handlinger ble religiøst begrunnet rutine.

Vi la fram funnene på seminar i mai 2008. *"Barbariske strukturer og ondskapens banalitet."* I forlengelse av dette har vi forsøkt å bringe over til UDI og UNE at noen slike mønstre av krenkelser faktisk er definert med navn, og hvor vi bl.a. har forsøkt å ta dette opp som problematikk i forbindelse med flere ikke avsluttede folkemord, slik som i Tsjetsjenia, Darfur, Nuba Mountains og Store sjøers region.

Noe av det vi i våre undersøkelser forsøker å gjøre, er å beskrive slike mønstre, slik de er erfart av asylsøkerne selv, og slik vi finner beskrevet fra andre kilder. Noe som fort skinte i øynene, var at når slike mønstre skulle beskrives, var det viktig å se forbi det krenkende enkeltindividet, og på den strukturen krenkeren representerer. Fordi alvorlige krenkelser av menneskeverd og menneskerettigheter hører til det Verdenserklæringen i sin innledning omtaler som barbariske handlinger, og med referanse til Hanna Arendts beskrivelse av ondskapens banalitet, bruker vi som overskrift: *Barbariske handlinger og ondskapens banalitet*.

Et mektig apropos fikk vi av en reportasje som ble vist på NRK:

Kva skjedde i Abu Graib?

Dokumentar. Vi får intervju med ansatte som var med på torturen og historiene til de som ble torturert.

Reportasjen åpnet med en henvisning til Milgrams eksperiment; forsøkspersonenes villighet til å påføre andre forsøkspersoner alvorlige elektriske sjokk for å teste innvirkningen på deres læreevne.

Personene som ble intervjuet i programmet, virket alle sympatiske. Handlingene de hadde utført, var forferdelige. Men de utførte sine oppdrag lojalt og etter beste evne. Den overordnede strukturen holdt (selvfølgelig) seg selv ansvarsfri.

Med Hanna Arendts, Milgram og Abu Graib som referanse. Vi observerer et interessant fenomen; mennesker som er trent til lojalitet overfor sin struktur eller part, til fortrenghet av samvittighet og ansvarsbevissthet i forhold til etiske prinsipper i samsvar med menneskeverd, likeverd og menneskerettigheter. Lojaliteten er blind.

Med referanse til våre norske hjemlige skandaler med jødeparagraf og behandling av samer og tatere, utviklingshemmede, barn og psykisk syke i institusjon, tyskertøser, naziunger, landsvikere osv, er det nærliggende å tro at en hver organisasjon har mulighetene i seg til å utvikle seg i barbarisk retning. Det gjelder også norske, offentlige institusjoner. Dette presiseres fordi jeg mener å se ny slik skandale under utvikling i norsk politikk, forvaltning og befolkning, navngitt ***innvandringspolitiske hensyn***. Selv bruker jeg betegnelsen ***asylhygiene***. (Asylhygienen har ikke samme ideologiske og vitenskapelige begrunnelse som rasehygien. Poenget er at effekten er ganske lik.) At denne asylhygien fungerer som et europeisk prosjekt, gjør ikke skandalen mindre. Heller ikke at Norge, atter en gang, har tatt posisjon i Europatoppen.

Dette presiseres fordi slik utvikling må bremses, reverseres og forebygges. Det er imidlertid en prosess og en formidabel pedagogisk oppgave å trene opp nok våken, menneskerettighetsrelatert samvittighet og ansvarsbevissthet til å reversere slik utvikling.

Jeg vil bemerke en konstellasjon av psykologi i forhold til posisjon, grovt aksentuert:

- Det mennesket som er utsatt for krenkelser og lider – svært ofte diagnostisert med et post traumatisk stress syndrom
- Den utøvende krenker – det lojale og hjernevaskede individ.
- Den overordnede maktstruktur – med innebygd Vår Herresyndrom

Menneskerettigheter er bygd på prinsipper om menneskeverd og likeverd. Her ser vi psyke i forhold til ulike posisjoner, individpsykologi og massepsykologi. Med et interessant spørsmål i seg – Hva skal vi betrakte som sykt? Hvor i dette finner vi det syke sinn?

Som spesialtema i konferanseprogrammet i 2010 har vært ***Dialog med Diaspora***. Bevisstheten om at *"Retten til ytringsfrihet er mer enn profesjonelle ytreres rett til å banne i kjerka. Det er også retten til dialog, for enhver, i alle samfunnsammenhenger."*

Initiativet kom fra to asylsøkere, som begge har arbeidet organisert med menneskerettigheter i hjemlandet, som har måttet rømme landet på grunn av dette og som nå engasjerer seg, fra eksil, i organisert menneskerettighetsarbeid i forhold til hjemlandet.

Én ting som vi etter hvert er blitt sørgelig oppmerksom på, er at uavhengig organisert menneskerettighetsarbeid i mange land er en truet aktivitet, at menneskerettighetsarbeidere og menneskerettighetsaktivister er truede arter.

I eksil organiserer man seg etter ulike agendaer i forhold til sine hjemland. Hvordan forholde seg til de ulike grupperingene og deres ulike engasjementer? Med hvilke agendaer? Dette er faktisk en viktig drøfting. Vi har for eksempel eksempler på at eksilbefolkning er brukt eller misbrukt i større maktters spill.

Den dialogen som naturlig nok engasjerer oss, gjelder menneskerettigheter. Den erkjennelsen og påstanden vi etter hver har funnet det riktig å legge i bunn, er:

Uten en sterk, uavhengig og troverdig menneskerettighetstjeneste vil en hver demokratidannelse og et hvert demokrati være truet.

Den modellen vi håper å kunne arbeide videre etter, er beskrevet av Mike Offei:

I hereby invite:

- 1. to build up a human rights initiatives for Nigeria and other African countries*
- 2. to have a human rights network between such initiatives, and*
- 3. that the network should function like a reference bazaar, among else give courses, train and advise in human rights and dialogue in society*

Ambisjonene er høye. Tegningene er gode. Men, det er også et spørsmål om både kapasitet og å ha nok materiale å bygge med. Vi forsøker å bringe arbeidet med oss inn i 2011.

Vi ville så gjerne etablere et *Midt-Norsk senter for menneskerettigheter*, hvor vi kunne ansette mennesker til opptrening og kvalifisering som profesjonelle menneskerettighetsarbeidere, allmennpraktikere i menneskerett.

Vi har vært stoppet av økonomien. Vi har de siste årene hatt 135.000 kr i tilskudd fra Trondheim kommune. Dette har dekket husleie og kopiering. Porto og telefon blir dekket av medlemskontingent. Alt arbeid er frivillig. For å kunne ansette folk og trene dem opp, trengs det lønnsmidler. Men IMDI og Inkluderingsdepartementet har vært konsekvente med å avslå våre søknader om statlige midler.

For 2010 søkte vi ikke midler fra IMDI. For 2011 har vi heller ikke søkt. I 2009 var vi nødt til å lukke tjenestetilbudet. Daglig leder har gitt opp tanken om, med Rådgivningsgruppa som administrasjon, å utvikle et Midt-Norsk senter for menneskerettigheter og trene opp profesjonelle menneskerettighetsarbeidere.

Det betyr at jeg, med stor sorg, erkjenner at for mitt vedkommende må arbeidet i Rådgivningsgruppa gå over i en slutfase. Det vil ikke si en umiddelbar avvikling. Jeg vil gjerne bruke tid til å summere opp mine erfaringer, så å si skrive en sluttrapport.

I mellomtiden gjelder det 3 ting:

- å videreføre de prosjektene vi er i gang med,
- å videreføre konferanseprogrammet med Snøballkvinneuke og Torg for Likeverd om våren og konferanser om ytringsfrihet, frihet fra frykt og nød og trosfrihet om høsten
- å ta vare på og sikre arkivet og de erfaringene og de kunnskapene som der er samlet

Det er et verdifullt arkiv med dokumentasjon av et mørkt kapittel i nyere norsk menneskerettighetshistorie. Det dreier seg om over 2000 enkeltsaker med anslagsvis 3000 mennesker. I tillegg noen tusen sider med diverse utredninger.

Dette skjer samtidig med at Trondheim Menneskerettighetshus avvikles og vi må flytte inn i nye lokaler. Antakelig vil disse være i Kjøpmannsgata 51

På de følgende sidene legges fram rapport og statistikk over saksarbeidet 2010, knyttet sammen med saksarbeidet de 14 foregående årene. Det dreier seg om mer enn 2300 saker.

Erfaring og undersøkelser

I saksarbeidet ligger omfattende erfaring. Disse erfaringene forsøker vi å strukturere og høste lærdom av. Ofte gjør vi dette som spesielt rettede undersøkelser. Et eksempel er det som er beskrevet ovenfor, studiet av sammenhenger mellom menneskerettigheter og helse.

Konferanseprogram

Undersøkelsene forsøker vi å følge opp i et spesielt konferanseprogram. Dette er samtidig en årlig gjennomgang av menneskerettighetene Jf Kalender 2010 og Kalender 2011.

Om våren er temaet Likeverd:

- Snøballkvinneuka i mars og
- Torg for likeverd i juni i tilknytning til Wergelands fødselsdag.

Om høsten er temaet de grunnleggende 4 friheter, med

- Konferanse om ytringsfrihet i august,
- Konferanse om frihet fra frykt og nød i oktober og
- Konferanse om trosfrihet i desember.

I tillegg har vi hvert år:

- Årsmøte, vanligvis siste lørdagen i januar
- Seminar rundt 9. mai
- Markering av Menneskerettighetsdagen 10. desember

Styret samles jevnlig til styremøter. Det er en meget interessant forsamling, med en mangfoldig erfaring å høste kunnskap fra, og i besittelse av mye visdom. Det er muligens ikke et organisasjonseffektivt organ, men til gjengjeld en svært god referansegruppe. Ved siden av at den representerer et mangfold – styreleder fra Iran, Nestleder fra Pakistan, Økonomiansvarlig fra Kongo Brazzaville, styremedlemmer fra Afghanistan, Rwanda og Sudan.

SAKSSTATISTIKK

1997

Ved årsskiftet ble det videreført	6 saker fra 95 96 saker fra 96
I løpet av året ble journalført	111 saker fra 97
I alt var til behandling	206 saker

1998

Ved årsskiftet ble det overført	4 saker fra 95 56 saker fra 96 80 saker fra 97
I løpet av året ble det journalført	115 saker fra 98
I alt var det til behandling	225 saker

1999

Ved årsskiftet ble det overført	27 saker fra 96 31 saker fra 97 95 saker fra 98
I løpet av året ble det journalført	124 saker fra 99
I alt var til behandling	227 saker

2000

Ved årsskiftet ble det overført	22 saker fra 96 28 saker fra 97 55 saker fra 98 95 saker fra 99 155 saker fra 00
I alt var til behandling	355 saker

2001

Ved årsskiftet ble det overført	2 saker fra 96 10 saker fra 98 57 saker fra 99 119 saker fra 00
I løpet av året ble journalført	164 saker fra 01
I tillegg ble reaktivisert	7 saker
I alt var til behandling	359 saker

2002

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 96 7 saker fra 98 36 saker fra 99 81 saker fra 00 128 saker fra 01
I løpet av året ble det journalført	196 saker fra 02
I tillegg ble reaktivisert	3 saker
I alt var til behandling	452 saker

2003

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 96
	5 saker fra 98
	14 saker fra 99
	59 saker fra 00
	62 saker fra 01
	126 saker fra 02
I løpet av året ble det journalført	170 saker fra 03
I alt var til behandling	437 saker

2004

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 96
	6 saker fra 98
	7 saker fra 99
	36 saker fra 00
	40 saker fra 01
	66 saker fra 02
	123 saker fra 03
I løpet av året ble det journalført	206 saker fra 04
I alt var til behandling	485 saker

2005

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 96
	2 saker fra 98
	1 saker fra 99
	7 saker fra 00
	23 saker fra 01
	33 saker fra 02
	74 saker fra 03
	175 saker fra 04
I løpet av året ble det journalført	211 saker fra 05
I alt var til behandling	527 saker

2006

Ved årsskiftet ble overført	1 saker fra 96
	2 saker fra 98
	1 saker fra 99
	1 saker fra 00
	9 saker fra 01
	17 saker fra 02
	43 saker fra 03
	115 saker fra 04
	170 saker fra 05
I løpet av året ble det journalført	195 saker fra 06
I alt var til behandling	554 saker

2007

Ved årsskiftet ble overført	1 saker fra 96
	2 saker fra 98
	1 saker fra 99
	1 saker fra 00
	6 saker fra 01
	6 saker fra 02
	11 saker fra 03
	54 saker fra 04
	100 saker fra 05
	145 saker fra 06
I løpet av året ble det journalført	209 saker fra 07
I alt var til behandling	534 saker

2008

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 00
	5 saker fra 01
	5 saker fra 02
	6 saker fra 03
	35 saker fra 04
	85 saker fra 05
	118 saker fra 06
	171 saker fra 07
I løpet av året ble det journalført	212 saker fra 08
I alt var til behandling	638 saker

2009

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 00
	4 saker fra 01
	5 saker fra 02
	5 saker fra 03
	20 saker fra 04
	57 saker fra 05
	90 saker fra 06
	136 saker fra 07
	172 saker fra 08
Til sammen videreføres til 2009	490 varme saker

I disse 12 årene er journalført	2068 saker
I 1996 ble journalført	215 saker
I alt	2283 saker

For årene 1986 – 1995 har vi ikke utarbeidet statistikk

2010

Ved årsskiftet ble det overført	1 saker fra 00
	4 saker fra 01
	4 saker fra 02
	4 saker fra 03
	12 saker fra 04
	42 saker fra 05
	62 saker fra 06
	73 saker fra 07
	122 saker fra 08
	85 saker fra 09
I løpet av året ble det journalført	78 saker fra 10
I alt var til behandling	487 saker

2011

Ved årsskiftet ble overført	3 saker fra 01
	3 saker fra 02
	4 saker fra 03
	9 saker fra 04
	25 saker fra 05
	37 saker fra 06
	49 saker fra 07
	97 saker fra 08
	51 saker fra 09
	45 saker fra 10
Til sammen overføres til 2011	323 saker

I alt i år 2009 var det 78 nye journalførte saker, av disse:

- 20 samlesaker
- 48 saker om asyl / Dublin / utvisning
- 6 saker om familiegjenforening
- 4 saker om besøk, statsborgerskap, bistand der og da

I tillegg har vi daglig bistått med øyeblikkets trøst og rådgivning ved et stort antall henvendelser. Antall saker vi har avvist, er ikke registrert. Det som er et poeng er at den kulden vår rapportering gir innsyn i, er en bitte liten topp av et stort og voksende isfjell.

INNVILGET OPPHOLD I NORGE

Sak fra år	Familiegjenforening			Etter søknad om asyl			Oppholdstillatelse		
	M	K	B	Asyl			M	K	B
				M	K	B			
2000							1		
2001									
2002									
2003									
2004							2		
2005							3	3	2
2006							3	2	2
2007	1						5	2	
2008	1	3	3		1			2	7
2009	1	1		1	2	1		2	
2010		1	4					1	2
	3	5	7	1	3	1	14	12	13
Til sammen			20 menn	20 kvinner	og	21 barn	I alt 61 personer		

Dermed blir de siste 9 års statistikk:

- 2002   93 personer
  - 2003   57 personer
  - 2004   85 personer
  - 2005   84 personer
  - 2006   67 personer
  - 2007   106 personer
  - 2008   85 personer
  - 2009   52 personer
  - 2010   61 personer
- Til sammen   690 personer på 9 år

KOMMENTAR TIL STATISTIKKEN

I tunge stunder, og det kan det lett bli mange av i denne bransjen, kan det være en trøst å lese denne statistikken, å vite at vi har bidratt litt vi og. Ikke det at vi skal høste æren for alle disse menneskene, men for noen, ganske mange, har vi vært viktige.

Statistikken har også sine mørke sider. Den mannen som kom til oss i 2000, som vi altså har arbeidet med i mer enn 10 år før han fikk sin oppholdstillatelse, som nå ligger kreftsyk og venter på å dø, som har tapt sin familie. Kan vi si vi har vunnet fram?

Jf alle de sakene som vi enda har med oss fra 2001 - 3 saker, fra 2002 - 3 saker, fra 2003 - 4 saker, fra 2004 – 9 saker, fra 2005 – 25 saker, fra 2006 – 37 saker. Dette er mørke tall i statistikken. Hva slags liv og livskvalitet ligger bak disse tallene.

I tillegg kommer alle de som vi fører ut, fordi de er uttransportert, fordi vi rett og slett har mistet kontakt, mennesker som bare blir borte for oss.

Noe av det som ga utslag på statistikken i 2007 og 2008, var en ny forskriftsbestemmelse vedrørende barn. Stortingsrepresentantene Holmås, Lysbakken, Kleppa og Skjælaaen meldte i

2003-2004 bekymring for barn som hadde vært lenge i mottak. De ønsket ny saksgjennomgang med sterk presumpsjon om at oppholdstillatelse skulle innvilges. Forslaget ble tatt opp igjen av representantene Tørresdal og Lilletun i 2005-2006. Statsrådets tilsvarende bemerkesverdig:

En slik løsning vil signalisere at dersom barnefamilier "holder ut" lenge nok, vil man til slutt få oppholdstillatelse. Dette vil igjen medføre en fare for at foreldre bruker barna som et virkemiddel for å få oppholdstillatelse.

Men initiativet medvirket til en forskriftsendring hvor barns tilknytning til Norge skal vektlegges og hvor terskelen skulle bli noe lavere enn før. Det ga utslag på statistikkene for 2007 og 2008, men lavere enn forventet. I 2008 så vi hvordan bestemmelsen ble vannet ut til at den i 2009 ble en ikkebestemmelse, en av de mange hvilende omsorgsparafer.

På s 3 orienterte jeg om kampanjen for de ureturnerbare / lengeværende / papirløse. På s 4 orienterte jeg om arbeidet til Barnestemmene. Det er vårt håp om at dette arbeidet kan få opinionseffekt og medvirke til kraftige utslag på statistikken, i positiv retning. Men med en sår følelse. Noen av barna har vært i mottaks- og ventetilværelse i mer enn 6 år. Hva slags oppvekstsituasjon er det?

".. en fare for at foreldre bruker barna som virkemiddel til å få oppholdstillatelse."

Vi ser en argumentasjon som går igjen. Ideen om proforma ekteskap. Ideen om proforma religionsskifte. Ideen om proforma barn.

For 2 år siden kunne vi skrive:

Noe annet som har gitt utslag, er saker fra Afghanistan. Vi minnes sultestreiken i 2005 og pilegrimsmarsjen i 2006 og politiaksjonen mot pilegrimene. Etter det har UNE og UDI gitt seg i kast med å følge UNHCRs anbefalinger når det gjelder farlig geografi og farlig konvertering til kristendom. Systemet er påvirkelig. Det som imidlertid er påtakelig, er at nesten ingen av de afghanske flyktingene som har konvertert, blir innrømmet å være kristne.

Barn og asylsøkere fra Afghanistan. Systemet er påvirkelig. Men det sitter langt inne. Tilbaketog som de nevnte, fungerer som taktiske konsesjoner i forhold til en utvikling som er ubønnhørlig.

I valget for 13 år siden, var det politiske klimaet et annet. Da var også asylpolitikken en del av valget, men med et annet fortegn. Da ble det utsendelsesstopp, mens den nye justisministeren, Aud Inger Aure, personlig gjennomgikk sak etter sak. Den gang sukket ekspedisjonssjefen, Terje Sjøggestad, til meg i telefonen at Justisministeren brukte lang tid for å lære.

(Allerede Odd Einar Dørum som overtok da Aud Inger Aure blei sjuk i 1999, representerte et hardere klima. Jf MUF-vedtaket. Som et apropos kan nevnes at før MUF-vedtaket var en av tankene man arbeidet med, en luftbro til Irak med kurdiske asylsøkere – slik som ble testet ut høsten 2009, og som ble tatt i bruk i stor skala i 2010)

Når det gjelder Irak, har systemet latt seg påvirke noe. De fleste av de siste og gjenværende MUFerne har fått opphold. Dette har imidlertid gitt seg lite utslag på vår statistikk, fordi vi etter hvert har ført ut MUFere vi har mistet kontakt med. Påvirkningen har imidlertid vært begrenset til MUFerne. UNHCR som er den internasjonalt anerkjente faglige autoriteten, har anbefalt at asylsøkere fra de fleste områdene i Irak får beskyttelse. Dette er en vurdering og anbefaling norske myndigheter ser blankt bort fra. Av innvandringspolitiske hensyn. Og hvor mange av de avviste tildeles karakteristikk som lite troverdige og dess like.

ET BRUDD MED TRADISJONEN

Virksomhetsregnskapet har i en årrekke vært ført etter en bestemt mal.

På denne plass har vi først ført statistikk over hvor i Norge årets saker har vært meldt fra, hvor mange menn, kvinner og barn.

Deretter har vi ført statistikk over saker etter opprinnelsesland, år for år av alle sakene som videreføres ved årsskiftet.

Her skal vi bare nøye oss med en kortversjon av den siste statistikken, nemlig for de sakene vi fremdeles har varme fra årene 2001 til 2006.

Den viktigste grunnen til å bryte med tradisjonen er tidspresset. Jeg rekker ikke å skrive ut statistikken. Samtidig er det et poeng at etter at vi måtte lukke tilbudet, har disse statistikkene begrenset verdi.

I forhold til kampanjen om de papirløse mener jeg imidlertid at statistikken over opprinnelsesland for de sakene som i løpet av året blir eldre enn 5 år hos oss, er interessant. Alle sakene er i utgangspunktet asylsaker.

SAKER ETTER OPPRINNELSESLAND

Dette er regnskap over asylsaker som føres videre ved årsskiftet.

Saker fra år	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Til sammen
Opprinnelsesland							
Eritrea	1		2			2	5
Etiopia	2		2	1	9	2	16
Nigeria		1			1	1	3
Burundi		1		2	1		4
Sudan		1				3	4
Iran				4	8	5	17
Niger				1	1		2
Irak				1	1	7	9
Palestina					1		1
Tsjetsjenia					1	1	2
Somalia					2	4	6
Rwanda						1	1
Kamerun						1	1
Guinea						2	2
Kongo						2	2
Albania						2	2
Afghanistan						2	2
Aserbajdsjan						1	1
	3	3	4	9	25	36	80

Eritrea, Etiopia, Iran, Irak og Somalia er de landene som i dette materialet skiller seg ut.

KALENDER 2010

Lørdag 30.01.10   **Rådgivningsgruppa og Snøballkvinnene – Årsmøter**

Kl 11 – 13   Seminar Virksomhetsplan for 2009
Kl 1330 – 15   Årsmøte Rådgivningsgruppa
Kl 15 – 16   Årsmøte i Snøballkvinnene
Kl 16 – 18   Årsmøtemiddag

Lørdag 06.03.10   **Snøballkvinneuka 2010**

Kl 18-21   8. mars fest   Teater Polyfon – *Kvinnehistorier*
Festmat fra flere verdensdeler
Samtaler på tvers av kulturene

Tirsdag 09.03.10   **Aldri mer**

KL 19 – 21   Åpent møte om *Massedeportasjon av lengeværende asylsøkere*

17.06 – 20.06.10   **Torg for likeverd**

17/6 kl 10-12   *La oss tale om det barbariske – rapport og ytring*
17/6 kl 13-16   *Er sliten av uvissheten, alle begrensningene – rapport*
17/6 kl 18-20   Litterær aften – Utdrag fra Mariams bok: *Blomsten og Trollet*
18/6 kl 10-12   Work-shop – *Dialogue with Diaspora*
18/6 kl 13-16   *Barbariske strukturer og ondskapens banalitet osv*
Oppsummering og drøfting – utpeking av arbeidsgruppe

20.08 – 23.08.10   **Konferanse om ytringsfrihet**

20/8 kl 12   Velkommen, Shariar Shaighi og Rabia Sadiq Khan
20/8 kl 13-15   *Human Rights Work under Threat*
Mike Offei – *A Nigerian example*
Charles Nasibu Bilali
20/8 kl 18-21   Gabriel Mbila – *P.C.C.I – Combat de la corruption et l'impunité*
Philip Njaru –
21/8 kl 13-15   Bernt Hauge – *Familien er den naturlige og grunnleggende enhet i samfunnet*
21/8 kl 18-21   Mariam Rasouli og Sverre Nyrønning – *Blomsten og Trollet*
22/8 kl 14-17   Bernt Hauge – *I dialog med Gud og mennesker*
Når er religionen god, og når er den dårlig?
22/8 kl 10-1230   Bernt Hauge – *Dialog, demokrati og forvaltning*
22/8 kl 1330-16   Bernt Hauge – *Undervisningen skal ta sikte på*

01.10. – 03.10.10   **Konferanse om frihet fra frykt og nød** **Conference on Freedom From Fear and Want**

1/10 kl 10-14   Reports and exchange of experience and comments from the activities in the network
1/10 kl 18-22   50 years anniversary for Nigeria's independence
Folasire Oladayo Seun – *50 years seen in the light of Human Rights*
WHAT WENT WRONG?
2/10 kl 12-13   Jan Bojer Vindheim – *Gandhi*
2/10 kl 13-15   Bernt Hauge –
Every one has the right to recognition everywhere as a person before the law
3/10 kl 13-16   Consulting and planning of activities, organizing and co-operation within the network

6-7/11 og 20-21/11   **Menneskerettighetskurs**

10.12.10   **Menneskerettighetsdagen**

kl 1430-17   **Konferanse om trosfrihet**
I dialog med Gud og mennesker – Når er religionen god og når er den dårlig?
Kl 18-21   **Høring – Barnestemmene og Rådgivningsgruppa – Til barnets beste?**
Hvor mye er barnekonvensjonen verdt i forhold til innvandringspolitiske hensyn?

UTKAST TIL KALENDER 2011

- Lørdag 29.01.11**   **Rådgivningsgruppa og Snøballkvinnene – Årsmøter**
- Kl 11 – 13   Seminar
Virksomhetsregnskap 2010
Virksomhetsplan 2011
- Kl 1330 – 15   Årsmøte Rådgivningsgruppa
- Kl 15 – 16   Årsmøte i Snøballkvinnene
- Kl 16 – 18   Årsmøtemiddag
-
- Rundt 08.03.11**   **Snøballkvinneuka 2011**
- 07.05. – 09.05.11**   **For 66 år siden sa vi ”Aldri mer!” - til hva?**
- 17.06 – 29.06.11**   **Torg for likeverd**
- 19.08 – 21.08.11**   **Konferanse om ytringsfrihet**
- 01.10. – 03.10.10**   **Konferanse om frihet fra frykt og nød**
- 01.12.10**   **Konferanse om trosfrihet**
- 10.12.09**   **Menneskerettighetsdagen**

Mønsteret for aktivitetskalenderen ble lagt da vi flyttet inn i Menneskerettighetshuset i 2002, og har vært en tradisjon som har vært tilpasset ikke bare Rådgivningsgruppa og vår virksomhet, men lokalene og tiden. Selv om årstidene ventelig vil være som før, må vi regne med at tidene forandrer seg. Vi skal inn i nye lokaler, Rådgivningsgruppa må inn i ny fase i virksomheten, det er i det hele tatt mye som er usikkert. Når så er sagt. Mønsteret for aktivitetskalenderen er ikke noe dårlig mønster. Det er en god målsetning å kunne videreføre mønsteret, dette tiende året.

Tanken er å følge opp med å fylle ut kalenderen etter hvert, slik at det som nå er et utkast, ved årets slutt fungerer som en rapport over året møte- og konferanseprogram. Jf kalenderen over for 2010.

Trondheim, 06.01.11

Bernt Hauge
Daglig leder